

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Peccatum hypocrisis dupliciter incurritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

Hypocrisis. 321

nabili causa me debitis horis subtrahō : quia grauis est ratio diuini debiti.

De totalitate autem diuini officii nocturni pariter & diurni Ecclesis cathedralibus & collegialibus tam singularibus quàm regularibus debita secundum iura, & minimè soluta in tot huiusmodi Ecclesiis, dicendum est quòd vbi tenuitas census in causa est & fuit semper quantum est in memoria hominum, excusantur collegiales seruantes consuetudinem : puta dicendo Missam maiorem, & vesp̄as in Ecclesia, vel aliquam horam, prout ibi moris est antiqui : quoniam derogatum ibi videtur iuri communi ex rationabili Prælatorum tolerantia. vbi autem sufficientes habent proventus, & extant tēpla, ac deputati ad huiusmodi cultū percipiētes suas portiones, & parū aut nihil exoluit diuini cultus in ipsis Ecclesiis ex introducto abusu, ipsi viderint si vinculo iuris derogatū est.

De illo autem qui in choro versus sui chori submissè sibi tantum dicit, alterius autem chori versus audiendo tantum exoluit, ratio dicitur, quod non satisfaciatur: quia communis exolutio communicantium est. iste autem per se loquendo non cōmunicat alteri choro. Et ita alibi scripsimus. Si tamen intelligerem quod viri timorati consueuerunt sic facere, dicerem quod consuetudo bonorū optima est legum interpretis: & charitas quæ omnia cōmunia reddit, & efficit vt versus auditus sit communis omnibus audientibus, tantò magis quantò maiores in choro non debent cantare, sed meditari quæ ab inferioribus cantantur. Hæc de quinto.

Peccatum hypocrisis dupliciter incurritur.

Hypocrisis (qua homo simulat personam iustā vel iustioris) peccatum est: quia mendacii vim habet. Incurritur aut dupliciter. Vel formaliter.
hōg

hoc est ex intentione: vel materialiter. Sed hypocrisis formaliter non est vna, sed diuersificatur iuxta diuersa intentionis obiecta. Inueniuntur enim in hypocrisis peccato duo mala, scilicet defectus bonitatis & simulatio illius. Et propterea hypocrisis altera est quæ intendit vtrunque malum: vt quum homo intendit esse malus & simulare se bonum. Et hæc est perfecta hypocrisis excludens à regno cælorum. Altera intendens vnum malum tantum: scilicet simulare se bonum, vel meliorem, quàm sit: vt quum homo scit quidem non esse bonum, aut esse malum, non tamè hoc intendit aut contemnit, sed solummodo intendit simulare se bonum seu meliorem quàm sit. Et hæc hypocrisis si nuda sit. licet nõ sit peccatũ mortale, est tamen peccatum, quia mendacii vim habet. Si verò hæc hypocrisis sit vestita aliquo alio malo fine^o, ex illo iudicanda est. Si enim finis ille sit contra charitatem, est peccatum mortale.

Si autem finis illa sit vana gloria, non tamen ita quòd in ea ponatur vltimus finis, peccatum est veniale quidem, sed duplicatum. Si tamen finis ille sit bonus (puta ad ædificationem aliorum) nihilominus peccatum est: quia non sunt facienda mala vt eueniant bona.

Hypocrisis verò materialiter est, quum homo facit opera naturaliter significantia interiorem bonitatem, aut meliorem bonitatem, & tamen intus nõ est nec homo intendit per illa opera simulare illam interiorem dispositionem bonam: quum quis quasi elemosynaliter aut quasi liberaliter dat alicui rem quæ ex debito ei dare tenetur, non quòd intendat simulare se liberalem aut elemosynarum, sed vel occultare se debitorem, vel aliquid aliud. Et sic de similibus. Vnde scito quod ille qui opera ad Dei seruitium naturaliter ordinata (vt sunt ieiunium, oratio, elemosyna)

syna) facit ex intentione non seruiendi Deo, sed ob gloriam humanam, &c. hypocrisis peccatum incurrit formaliter, implicitè tamen: quia facit opus significans intentionem seruiendi Deo, quæ in ipso non est, &c. intendit reputari elemosynarius vel deuotus, &c. Unde conuincitur quòd intendit simulare intentionem rectam quæ non est in eo, quantumcunque explicitè non intenderet simulare, sed gloriam ex opere illo acquirere humanam: redit enim hypocrisis actus in naturam suæ formæ ex tot concurrentibus. Unde Matth. vi. hypocrisis hos appellat. Quum facis elemosynam, noli tuba canere ante te, sicut faciunt hypocritæ.

Peccatum iactantiæ, sex circumstantijs quale sit, agnosci potest.

Iactantia (qua quis verbo plus de se, quàm sit, aut apparet eleuando dicit) sex habet capita, ex quibus discerni quantum peccatum sit, potest. Primum est mendacium: est enim species mendacii. Et hic discerne, si interuenit iactando mendacium perniciosum, aut officiosum, aut iocosum. Secundum inclusa laus: non enim iactator purè narrat: sed tanquam laudans narrat. Et similiter hic discernere oportet si laus est perniciosa, officiosa, aut iocosa. Tertium est, arrogantia, quando est illius iactantiæ efficiens causa. Et hic oportet discernere si est perniciosa. Quartum est, inanis gloria, propter quam quis se iactat. Et hic oportet attendere si ponitur in ea finis vltimus. Quintum est, lucrum propter quod quis quandoque se iactat. Et hic oportet inspicere si est in damnum proximi. Sextum est, vanitas ex qua multi se iactant, & hoc constat esse veniale.

Transio autem hæc sub breuitate, ne repetantur quæ de mendacio, arrogantia, & inani gloria in lo-